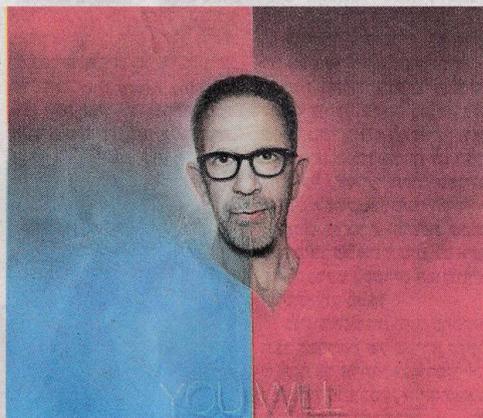
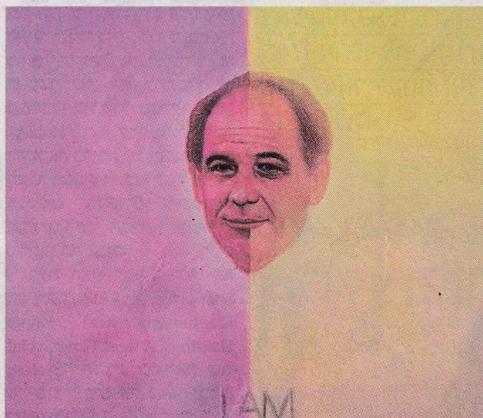
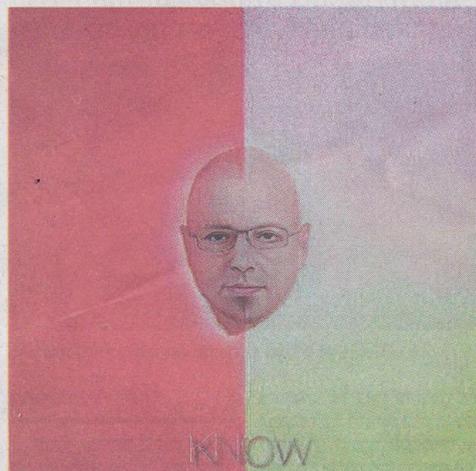
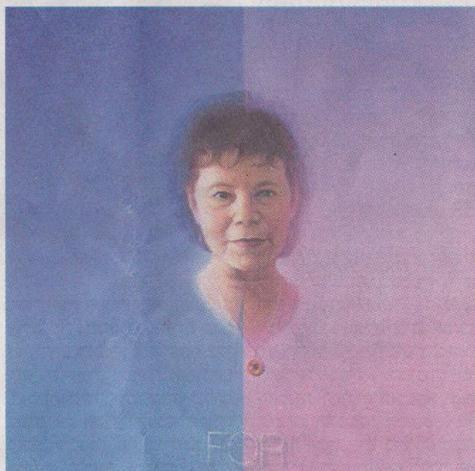
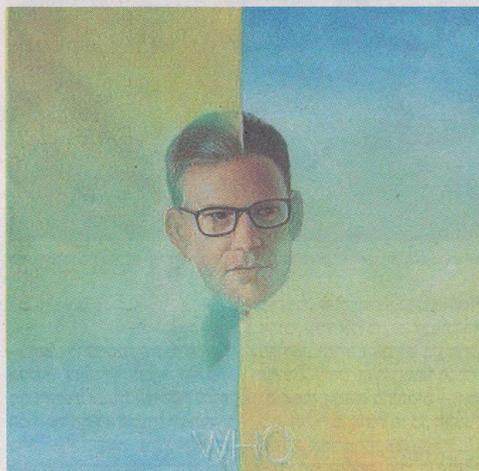

פרס ישראל
על מפעל חיים
לחיים טובים
ואסתר הרליץ
04

אם אוכלים
ב"פילדלפיה"
אפשר לוותר על
הביקור השנתי
אצל הרופא
10

הארץ
www.haaretz.co.il

תשכתו ממדיצי'י

יחסי אמן-אספן, הקשרים העסקיים של חברי דירקטוריון מוזיאון תל אביב והשפעת מצב הנדל"ן בדרום העיר על האמנות – אלה הסוגיות שבוחן ישי שפירא קלטר בתערוכתו "הובי". פרובוקציה? לאו דווקא

גליה ירב

א ת מספר התערוכות העוסקות בשדה האמנות המקור מי מן ההיבט הסוציולוגי הביקורתי אפשר למנות על אצנת עות יד אחת ולהישאר עם עודף בישראל אנחנו תמיד הרבה לפני השיח הזה, תחת משטר ההפשטה הליירית והאירוניה הפוסט-מיני-מליסטית, או הרבה אחריו, מפ"טירים בועף "נו, שוב פעם פוקו", כאילו מדובר בנודניק שלמד את נו ביטוי.

כאן, כשאמרים רפלקסיה מתכוונים לערכים אמנותיים כגון עיסוק בחלל, בחומה בצורות, במתחים בין אלה, או בסמלים פרטיים של שפת האנני או תעריף כות שלכאורה עוסקות באידיאלוגיה ובהיסטוריה ובפועל נסובות על הנרטיב של הקולקטיביות (הציונית) ומה שקרה לה. תערוכות אוי אוי אוי בלי שמות, בלי אצבע מאשימה, שמובלעת בהן הטענה שלפיה תהליכי הפרטה, הסללה, כיבוש, ג'נטריפיקציה, הם כוחות טבע. היו פועלים פלסטינים, באו תאילנדים, היתה עיר לבנה,

צפו מגדלים, היה רכס כורכר והנה טיילת, היה צנע וכעת גבעת עמל. מצביאים דגולים פרשו ועשו לבי"תם אי שם באפריקה והנה "בעיית הפליטים" בדרום תל אביב, כאזור שתיכף יימחה מעל פני האדמה וייבנה מחדש "לתועלת הציבור". השיח הקרוי "ביקורת מוסדות" הוא במיעוט גם במוסדות אמנות

באר"ב ובאירופה, שהם כעלי זיכרון היסטורי ותודעת שמאל, אבל כאן הוא מעולם לא התנהל כלבבות, תמיד נתפש כרכילות חרוץ אמנותית או כפרובוקציה בגרוש. ובאמת, מה אמנות בעיסוק במה ובמי שמאפשר את האמנות? מי מתעניין בזהות חברי דירקטוריונים וברשתות הקשרים שלהם,

בפרוטרוט הפרוזאי של המנגנון ההופך את בעל המאה לבעל הדי-עה? למי אכפת איפה הכסף, מה אנחנו, "TheMarker"? במדינה אוהבים להכנות, בשל"טון מפא"י על הדרותיו והדחתו, בציוויו על אמנות ציונית ומגורסת לפרויקט לאומי, רוצים צדק חברי-תי אבל בטייקונים הנוכחים

המשך בעמ' 2

דיוקנאות האספנים בתערוכה. מימין, שורה עליונה: דורון סבג, לילי אלשטיין, סרג' תירוש; שורה אמצעית: רני רהב, יגאל אהובי, שלום שפילמן; תמונה בודדת: רוני פורר צילומים: ישי שפירא קלטר

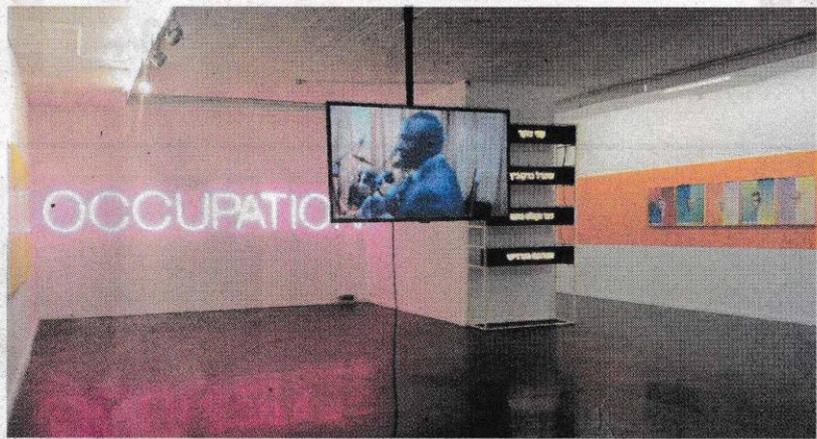
את הלוח האלקטרוני עם שמות התורמים הממוקם לפני הקופות מכנה האמן "היצירה החינמית היחידה במוזיאון"

שיוצרו בהומנה, בנוסח פופי מתקתק ופוסטרי, כמוצרים המיוצרים בוול ומשווקים כיוקר או מותגים מזויפים. על הקיר האחורי קורן שלט ניאון ורוד גדול שכתוב בו Occupation, מלה בעלת משמעות כפולה – כיבוש ומשלח יד, שתי המשמעות עויות ניצבות מנגד לשם התערוכה, "Hobby". מה נחשב למקצועני ומה לתחביב, אם כן? מה הקשר בין הכיבוש (המקובל בישראל בנושא המובהק של האמנות הפוליטית) לבין האמן היצני, הצלופח, המוכשר? לדברי האוצרת, יש בכל זה משום "הפניית מבט מחפצן לעבר פטרוני האמנות", בבחינת השבת עמדת הסוכנות האינדיבידואלית של האמן והצבתה מולם, עם השאלה מי עובד בשביל מי.

החולשה העיקרית של הפרויקט היא דווקא בחלקיו – רשימת החברות בע"מ המובאת לפנינו נותרת ברובה סתומה למי שאינו מצוי בבכ"י התעשייה והעסקים (מה באמת אומרת לנו הבעלות על "תקוע חוות פטריות בע"מ", למשל, או "סיטי השקעות מילניום בע"מ"?). וחושפת שכבה דקה מאוד של אינטרסים, גם אינה נוגעת כמעט בקשרים הפוליטיים המשתמעים ממנה.

בניגוד לאמנים שעל כתפיהם ניצב הפרויקט של שפירא קלטר, ביניהם גם ארתור זמייבסקי וכריסטיאן ינקובסקי, האסתטיקה שלו אינה דוקומנטרית, מסמכית ומחקרית. להיפך. במקום היבוש חמור-הסבר של האינפוגרפיקה הנהוג בואנר האמנות הוה, שפירא קלטר יוצר אסתטיקה פופית קלילה, מתועשת, סינתטית, מופקת בהומנה (מסין), משתמש בצבע עוניות של כתום-ורוד-צהוב, באלמנטים של שילוט מרצד, באמנות שמיוצרת כמוצר או מותג. למרות מסורת ביקורתית בת כ-40 שנה, בישראל התערוכות המעטות מהסוג הזה מוכרות בדרך כלל מיד כפרובוקציות. אבל נשאלת השאלה פרובוקציה כלפי מי? ניכר שהן מעוררות התנגדות דווקא בקרב האמנים, המזנקים לגונן על הטייקונים חובבי האמנות. השועים עצמם בדרך כלל יותר ליברלים. במקרה הנוכחי, אספן אחד בחר להגיב באלימות ואילו אספן אחר, דורון סבג, מיהר לקנות את הדיוקן שלו. "אני אוהב אמנות ותומך באמנים וגם בישי שאור אומץ ויצר את הסדרה", תסביר, כשהוא מוכיח כי לכל אמן יש מחיר.

ישי שפירא קלטר – "Hobby".
אוצרת: נוגה דוידסון. גלריה רו ארט
בת"א. שלישי-חמישי: 12:00-18:00,
שישי-שבת: 11:00-14:00. טע 9.5

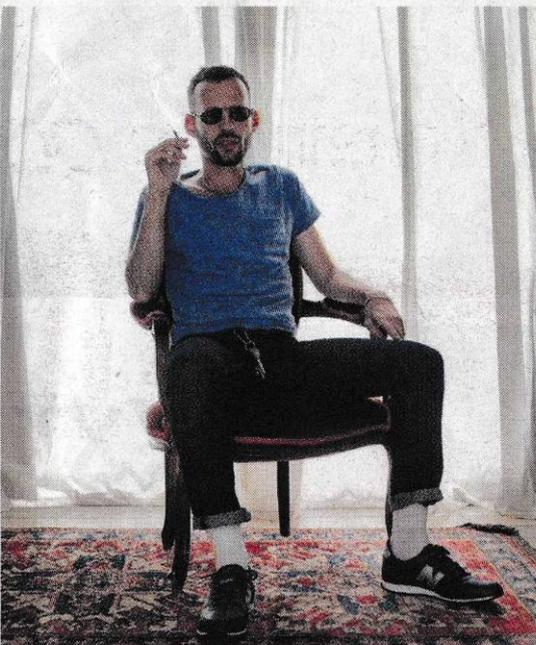
מתוך התערוכה "הובי". דר' המשמעות של המלה Occupation צילום: ישי שפירא קלטר

חברי הדירקטוריון על האמנות, עולה מהתרשים כי אחדים מהם מושקעים בנכסים ובקרעות בד"ר תל אביב. לפיכך "תמיכתם באמנות נושקת לאינטרס שלהם באזור, המסמן את כניסתם של אמנים, גלריות ומקומות כילוי עדכניים לאזורים המוכרים כמוני עוני ופשע, כחלק ממגמת התחדשות עירונית מכוונת מלמעלה אשר מעלה את הערך הנדל"ן באזור".

ככניסה לחלל התערוכה מוצג הווידיאו "Working Every Day of My Life", שבו נראה כומר ניגרי מטיף בכניסה מאולתרת,

טוקטלי, עו"ד חנינא ברנדס, יגאל אהובי, עו"ד אלן בהרב, וכמובן רון חולדאי, היריה האם יש בין התעשיינים, עורכי הדין ואנשי הנדל"ן גם אנשי אמנות מובהקים – אמנים, חוקרים, אוצרים? כן, ארטורו שורץ, אחד מתוך 36.
"כגוף המפקח, בידי הדירקטור"

אספן אחד בחר להגיב באלימות לתערוכה ואילו אספן אחר, דורון סבג, מיהר לקנות את הדיוקן שלו

שפירא קלטר. הדרמה שלא נוהגים לספר לנו צילום: דן ברנפלד

ריון מופקדת האחראיות למנות את הצוות המינהלי של המוזיאון, לקחת חלק בגיבוש תוכנית התערוכות ולהשתתף בוועדות הפרסים שמעניק המוזיאון, כותבת האוצרת נוגה דוידסון, "מדובר במידע הנגיש לכלל הציבור אולם במקום שיהיה מאחורי הקלעים, שפירא קלטר העלה אותו מעל פני השטח והציבו בקדמת הבמה. כמי שאומר, אם אלה המושכים בחוטים, מדוע אני צופה רק בהצגה? מתחוללת כאן דרמה נוספת והיא מעניינת, גדולה ומשמעותית יותר מוז שמבקשים שאצפה בה".

בנוסף להשפעתם של דבריה, בנוסף להשפעתם של

המשך מעמ' 1

מובטח לו שישמע את מלת הקוד מדיצי. לאכזר התכוף של בית מדיצי מול אמנות העוסקת ביחסי הכוח של ההון האמנותי יש תפקיד ברור – להקהות עוקץ, לאשרר באורח פטליסטי שתמיד היה ככה ולכן אין באמנות הביקורתית משום חידוש – הקפיטליזם הוא כוח טבע. כאילו לא הומצאו מדינות הלאום המודרניות על ועדות ההיגוי שלהן בדיק כדי לווסת את כוחם של מדיצים למיניהם. זה ההקשר שבו יש להתבונן על תערוכתו של ישי שפירא קלטר, "Hobby". הוא ערך מיני מחקר בהשראה ברורה של האמנים הנס האקה ומארק לומברד, על מניפת העסקים והקשרים, מקצועיים ואחרים, של חברי דירקטוריון מוזיאון תל אביב.

בעוד האקה יצר ב-1971 את הפרויקט "System Shapolsky et al." שהציג במוזיאון גוג' נהיים צילומים של 142 נכסים בשכונות עוני הנשלטים בידי שתיים-שלוש משפחות, ביניהם נאמני המוזיאון, חושף אימפריית ניצול (התערוכה בוטלה, אמנים השתלטו על המוזיאון במחאה, ומנהל גוגנהיים פוטר); בעוד לומברד שקד כל חייו על תרשימי זרימה מורכבים של כסף, נפט, סמים, מינויים פוליטיים, מלחמות, קשרי שלטון ומאפיה – שפירא קלטר, אמן צעיר, מסתפק בהפניית הורקור לעניין פשוט: מוזיאון תל אביב.

לחפץ את הפטרון

ברישום גדול (גרפיט על אקריליק צהוב) הוא פורש את שמות חברי הדירקטוריון ואת החברות שברשותם, נדל"ן ואחזקות ברובם, את תרומותיהם הנוספות מלבד לאמנות, את תפקידיהם הנוספים, ביניהם רונלד לאודר, רויח' מנחם עצמון, יעל מוריץ, צבי פומרק, בני שטיינמץ, רות שטרית, עדנה

תשובות

1. "דתות אברהמיות".
2. האל של "דת הספטי המעופף", שנולדה בארצות הברית ב-2005, כלעו לרעיון התכנון התבונן.